

L-IMHAR

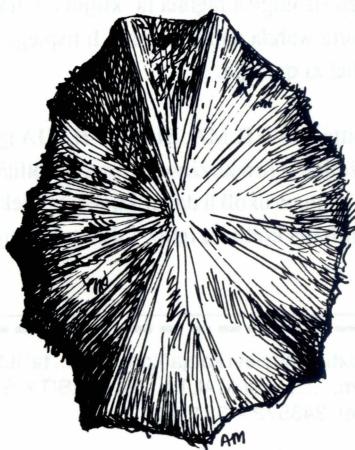
Adrian Mallia

L-imħar jagħmel parti minn grupp kbir ta' annimali bla sinsla li jiissejhu **molluski**. Bhal hafna mill-molluski l-oħra, l-imħar għandu qoxra iebsa li jużaha biex jipprotegi ruhu mit-taħbit tal-mewg mal-blat, kif ukoll minn annimali oħrajn li jithajru jippruvaw jikluh.

Il-qoxra ta' l-imħar hija differenti hafna mill-qxur ta' molluski oħra bħalma huma l-bebbux u l-gandoffli. Għandha forma ta' tarka jew plattin maqlub, b'għamla ċatta u lixxa. Dan biex il-mewg ma jkunx jista' jaħkimha u jaqlagħha minn mal-blat. L-annimal innifsu jinsab fuq in-naha ta' taħt tal-qoxra. Il-parti l-kbira ta' l-annimal tikkonsisti f'sieq li għandha għamla ta' wahħala (*sucker*). Dan jgħin lill-annimal iqabbad sew mal-blat, tant li meta wieħed jipprova jaqla' mħara minn mal-blat isibha diffiċċi ħafna u ġieli anki tinkiser il-qoxra jew tinqala' mingħajr l-annimal.

L-imħar jgħix fuq il-blat ta' xatt il-bahar, l-iżjed fejn iħabbat il-mewg. Fil-gżejjer Maltin għandna tliet speci ta' mħar li jgħix f'xatt il-bahar: l-Imħara tas-Samma, l-Imħara l-Kaħla u l-Imħara tal-Furhan. It-tliet speci ta' mħar, għalkemm kollha jistgħu jinstabu flimkien fuq l-listess blat, jokkupaw partijiet differenti ta' dan l-ambjent: min ikun viċin ħafna ta' l-

ilma (l-Imħara l-Kaħla u dik tal-Furhan) u min iżjed 'il fuq fejn jintlaħaq mill-mewg biss meta l-baħar ikun imqalleb (l-Imħara tas-Samma). L-imħar ta' Malta ma

L-IMHAR – għandu qoxra forma ta' tarka li tipproteġi mill-qilla tal-mewg.

jinstabx fil-gżejjer Maltin biss, iżda fil-Mediterran kollu u ġieli nstabu wkoll fuq xtut ta' pajjiżi Ewropej li jagħtu għal fuq l-Atlantiku.

Fejn ikun imwaħħal l-imħar ihalli marka tonda mal-blat li turi eżatt il-forma ta' qoxortu. X'aktarx li din il-marka tonda tgħin lill-imħar jeħel ahjar mal-blat peress li l-qoxra toqghod eżatt fuqha. Din il-marka tifforma meta l-qoxra ta' l-imħar toġħrok mal-blat, li bżiż-żmien jithaffer.

L-imħar tax-xatt jimxi biss distanzi żgħar minn fejn ikun imwaħħal. Waqt dawn il-mixjet qosra fuq il-blat, l-imħar ifitdex l-likel li jikkonsisti f'algi mikroskopiċi li jikbru fuq il-blat tax-xatt. L-imħar, bħall-molluski l-oħrajn, għandu lsien twil miksi b'ħafna snien żgħar, qisu raspa. B'dawn is-snien l-imħar jig-ref il-wiċċ tal-blat u jneħħi l-algi li jkunu qed jikbru fuqu, u jikolhom. Huwa interessanti ħafna li dawn l-animali, wara kull dawra żgħira li jaġħmlu fuq il-blat, x'aktarx illi jerġġi lura lejn il-marka tonda li jkunu għamlu huma fuq il-blat.

L-imħar forsi huwa fost l-iktar animali magħrufin ta' xatt il-ħaġar, u f'pajjiżna jinħaqar ħafna, speċjalment fix-xhur tas-sajf. Infatti, dawn il-molluski jinqalghu minn mal-blat kull sena sabiex jit-tieklu. Ģieli wkoll jinbiegħu għal dan il-ħaġar. Dan ikun jidher ċar min-numru kbir ta' marki fuq il-blat li wieħed jiltaqa' magħhom fuq ix-xatt matul is-sajf.

B'xorti hażina, dan qiegħed ikollu impatt negattiv fuq dawn il-ħlejja, tant li wieħed ffit għadu jsib imħar ta' ġertu daqs fuq ix-xtut tagħna, speċjalment fi nhawi mfittxin ħafna min-nies matul is-sajf.

B'dan it-teħid, l-imħar kull ma jmur qiegħed dejjem jonqos, u b'hekk l-imħar il-kbir, jiġifieri dak li l-aktar jista' jirriproduċi u jżid fin-numru, qiegħed jitneħħha mill-popolazzjoni kull sena. B'hekk sew il-ġħadd u sew id-daqs ta' l-imħar dejjem qiegħed jonqos minn fuq ix-xtut tal-gżejjer tagħna. □